

Bruxelles, 21 iunie 2022
(OR. fr, en)

10505/22

AUDIO 58	DISINFO 57
HYBRID 65	EUAM UKRAINE 27
JAI 928	JAIEX 72
FREMP 139	POLGEN 92
CATS 43	JUSTCIV 91
ASIM 57	COHOM 65
PROCIV 87	DIGIT 125
AG 72	EJN 25
BY 5	EUROJUST 78
RELEX 856	COPEN 251
COEST 475	DATAPROTECT 199
CULT 66	CYBER 233
SOC 392	GENDER 116
VISA 111	

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind protecția și siguranța jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile sus-menționate ale Consiliului, aprobate de Consiliul Afaceri Generale la reuniunea sa din 21 iunie 2022.

**Concluziile Consiliului privind protecția și siguranța jurnaliștilor și a altor profesioniști din
domeniul mass-mediei**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

IA ACT DE FAPTUL CĂ:

1. Democrația se bazează pe exercitarea dreptului la libertatea de opinie și de exprimare și pe libertatea de informare, atât offline, cât și online. Aceasta se află în centrul profesiei de jurnalism și trebuie să fie însoțită de un mediu capabil să ofere protecție și siguranță jurnaliștilor și profesioniștilor din domeniul mass-mediei.
2. În prezent, mulți jurnaliști și alți profesioniști din domeniul mass-mediei nu sunt în măsură să lucreze liber și independent pretutindeni așa cum ar trebui. Obstacolele în calea libertății de exprimare și a libertății de informare, precum și atacurile la adresa acestora sunt în creștere în Europa și în alte părți ale lumii¹. Insecuritatea cu care se confruntă aceștia este și mai mare în conflictele armate. Deși reprezintă o sursă de informații imparțiale, esențiale pentru stabilirea faptelor și înțelegerea unui conflict, sunt în special expuși și pot deveni ei înșiși ținte, după cum demonstrează actuala agresiune militară rusă împotriva Ucrainei².

¹ Îngrijorarea profundă cu privire la numărul tot mai mare de jurnaliști și de lucrători din mass-media din întreaga lume care au fost uciși, torturați, arestați, reținuți, hărțuiți și intimidați în ultimii ani ca urmare directă a profesiei lor a fost exprimată în Rezoluția A/C.3/76/L.9/Rev1 a Adunării Generale a ONU „Siguranța jurnaliștilor și chestiunea impunității”: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N21/329/42/PDF/N2132942.pdf?OpenElement>

² Astfel cum este descris în [Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor \(https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594\)](https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594). A se vedea, de asemenea, Raportul anual pe 2022 al organizațiilor partenere la Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor, „Apărarea libertății presei în perioade de tensiune și conflict” (<https://rm.coe.int/platform-protection-of-journalists-annual-report-2022/1680a64fe1>).

3. Jurnaliștii și alți profesioniști din domeniul mass-mediei se confruntă cu amenințări multiple și cu acte de stigmatizare, intimidare, supraveghere ilegală și violență sub formă de prejudicii fizice și psihologice sau chiar omor, urmărire penală răuvoitoare, presiune economică nejustificată și prejudicii aduse reputației lor. Această violență are loc, de asemenea, online, sub formă de insulte, incitare la ură, hărțuire și amenințări cu moartea.
4. Situația jurnalistelor este în special îngrijorătoare³: acestea sunt expuse unor riscuri suplimentare, atât ca număr, cât și ca tip. Violența bazată pe gen îmbracă multe forme, inclusiv hărțuirea online, violul și amenințările cu moartea, precum și incitarea la ură. Jurnaliștii care aparțin minorităților sau grupurilor marginalizate social sunt, de asemenea, afectați în mod disproporționat de astfel de amenințări⁴.
5. Situația economică a jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei devine, de asemenea, din ce în ce mai precară. Insecuritatea financiară și economică a multor organe de presă, care poate fi observată prin închiderea unora dintre acestea, face ca profesioniștii din domeniul mass-mediei să fie mai vulnerabili. În plus, imperativul eficienței sau al rentabilității, în special în cazul mass-mediei private, poate înrăutăți uneori condițiile de muncă și calitatea activității jurnaliștilor. Transformarea digitală și extinderea actorilor globali și a rețelelor sociale care concurează cu canalele mediatice pe piața publicității online⁵, combinate cu consecințele pandemiei⁶, în cursul căreia canalele mediatice au suferit pierderi de venituri care au depășit scăderea veniturilor naționale, au condus la o înrăutățire a insecurității economice a jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei.

³ A se vedea, de exemplu, Raportul din 2021 al Instrumentului de monitorizare a pluralismului mass-mediei; Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), „Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE”, 2014; FRA, Criminalitatea, siguranța și drepturile victimelor, 2021; Raportul anual al organizațiilor partenere către Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor, 2021; UNESCO, Violența online împotriva jurnalistelor: o imagine globală a incidenței și a impacturilor, 2020; UNESCO, Tendințele globale de descurajare în ceea ce privește violența online împotriva jurnalistelor, 2021; OSCE, Ghid de resurse privind siguranța online a jurnalistelor, 2020; Raportul din 2021 al OSCE intitulat „Violența împotriva jurnalistelor și a politicienilor: o criză care se agravează”.

⁴ IPI, Cele mai bune practici pentru abordarea violenței online împotriva jurnaliștilor.

⁵ Concluziile Consiliului privind garantarea unui sistem mediativ liber și pluralist, decembrie 2020.

⁶ Roberta Carlini și Konrad Bleier-Simon: Economia mass-mediei în contextul pandemiei: o perspectivă europeană; Raport tehnic; Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media (CMPF), 2021/01.

6. Comisia Europeană a prezentat o propunere de directivă privind acțiunile strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP)⁷, care sugerează Parlamentului European și Consiliului introducerea unor garanții procedurale împotriva unor astfel de acțiuni, precum și o recomandare însoțitoare⁸ care oferă orientări statelor membre cu privire la astfel de chestiuni.
7. Statele membre și Comisia Europeană au fost invitate⁹ să pună în aplicare o strategie europeană pentru ecosistemul industriilor culturale și creative pentru a facilita, printre altele, accesul la informații privind finanțarea disponibilă pentru canalele mediatice prin fuzionarea ghidului de finanțare CultureEU și a instrumentului interactiv de cartografiere pentru mass-media audiovizuală și de știri, astfel încât profesioniștii din domeniul mass-mediei de știri și întreprinderile să dispună de un portal digital multilingv unic care să enumere diferitele oportunități de finanțare pe care le au la dispoziție.
8. Comisia Europeană va continua să sprijine în 2022 mecanismul european de reacție rapidă pentru încălcarea libertății presei și a mass-mediei, ca parte a programului „Europa creativă”, care permite sprijinirea, printre altele, a colaborărilor transfrontaliere ale mass-mediei, inclusiv a jurnalismului independent și de investigație, sub formă de granturi pentru parteneriate în domeniul jurnalismului¹⁰.

⁷ 8529/22 - COM(2022) 177 final.

⁸ C(2022) 2428 final.

⁹ Concluziile Consiliului privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative, 4 aprilie 2022 (2022/C 160/06).

¹⁰ Programul anual de lucru pe 2022 referitor la punerea în aplicare a programului „Europa creativă”, <https://culture.ec.europa.eu/document/2022-annual-work-programme-creative-europe-programme>

SALUTĂ FAPTUL CĂ:

9. La 16 septembrie 2021, Comisia Europeană a adoptat o recomandare referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană, care reprezintă orientări importante pentru statele membre. Comisia Europeană și-a anunțat intenția de a publica un studiu privind, printre altele, indicatorii utilizați pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandării sale, care ar putea aborda siguranța online și, în special, sprijinul acordat jurnalistelor și persoanelor care aparțin minorităților.

INVITĂ COMISIA EUROPEANĂ:

10. Să încurajeze, în cadrul Forumului european al mass-mediei de știri existent, organizarea periodică de discuții și schimburi de bune practici privind protecția și siguranța jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei, facilitând dialogul cu părțile interesate cu privire la evoluțiile relevante.
11. Să continue evaluarea proiectelor-pilot existente și a acțiunilor pregătitoare pentru sprijinirea libertății și pluralismului mass-mediei, cu scopul de a le face mai extinse și pe termen lung.
12. Să consolideze finanțarea jurnalismului independent și de investigație¹¹, care are o contribuție esențială la viața publică și democratică, bazându-se, printre altele, pe inițiativa „News”¹² și pornind, de exemplu, de la InvestEU.
13. Să țină seama de siguranța online și de libertatea de exprimare a jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei în toate inițiativele relevante care decurg din strategia digitală a UE.

¹¹ Jurnalismul se ghidează după principii etice, cum ar fi veridicitatea, mijloacele adecvate de verificare și de probă și imparțialitatea în prezentare, descriere și narațiune, astfel cum se subliniază în Rezoluția 1003 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei – Etica jurnalismului și în Rezoluția 2066 (2015) – Responsabilitatea mass-mediei și etica într-un peisaj mediatic în schimbare, precum și în Recomandarea CM/Rec (2022) 4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adresată statelor membre referitoare la promovarea unui mediu favorabil pentru jurnalismul de calitate în era digitală.

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA EUROPEANĂ, ÎN LIMITA DOMENIILOR DE COMPETENȚĂ ALE ACESTORA ȘI ȚINÂND SEAMA DE PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII:

14. Să încurajeze învățarea pe tot parcursul vieții¹³ cu privire la protecția jurnaliștilor și a profesioniștilor din domeniul mass-mediei pentru toate părțile interesate în cauză, cum ar fi managerii de presă, autoritățile de aplicare a legii, judecătorii și alte autorități implicate în siguranța digitală.
15. Să încurajeze dezvoltarea unor inițiative de educație în domeniul mass-mediei și al informațiilor destinate sensibilizării cu privire la siguranța jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei¹⁴.
16. Să promoveze siguranța online și capacitatea digitală a jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei, în special în ceea ce privește jurnalistele, persoanele care aparțin minorităților sau grupurilor marginalizate din punct de vedere social, de exemplu prin încurajarea creării unor grupuri de experți dedicate care ar putea colecta informații și ar putea face schimb de bune practici cu privire la modul de abordare a atacurilor și amenințărilor online, care ar putea reuni reprezentanți ai mass-mediei și autorități de reglementare de la nivelul UE sau al statelor membre, agenți responsabili cu aplicarea legii și funcționari din domeniul securității cibernetice.
17. Să încurajeze o cooperare mai strânsă între platformele online și organizațiile societății civile care au o expertiză deosebită în ceea ce privește combaterea atacurilor online coordonate, a amenințărilor, a hărțuirii, a supravegherii online sau a incitării la ură împotriva jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei, cu scopul de a înțelege mai bine aceste amenințări, de a răspunde mai bine la acestea și de a adapta practicile platformelor în consecință. Acest lucru ar putea fi realizat, de exemplu, prin dialoguri periodice care ar putea include autorități publice.

¹³ Astfel cum este definită la articolul 2 punctul 1 din Regulamentul (UE) 2021/817 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Erasmus+: Programul Uniunii pentru educație și formare, tineret și sport și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013 (JO L 189, 28.5.2021, p. 1).

¹⁴ A se vedea Recomandarea CM/Rec(2016)4 a Consiliului Europei referitoare la protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei.

18. Să sprijine punerea în aplicare a proiectelor și a inițiativelor pentru protecția jurnalistelor și a persoanelor care aparțin minorităților, în special a celor care permit îmbunătățiri în ceea ce privește transparența și informarea cu privire la atacurile și discriminarea la adresa acestora, precum și a celor care promovează egalitatea și incluziunea în industria mass-media și în redacțiile de știri, precum și a inițiativelor de sensibilizare cu privire la prevenirea și combaterea violenței și a hărțuirii împotriva jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei.
19. Să îmbunătățească în continuare, în special prin cercetare, cunoștințele privind riscurile potențiale pentru profesioniștii din domeniul mass-mediei și cele mai bune practici care ar putea fi utile, în special în ceea ce privește protecția și siguranța acestora în zonele de conflict armat.
20. Să sprijine inițiativele și mecanismele care vizează îmbunătățirea sustenabilității economice și financiare a canalelor mediatice, inclusiv a celor care rezultă din transpunerea drepturilor conexe introduse pentru editorii de presă în Directiva (UE) 2019/790¹⁵, precum și a celor care vizează îmbunătățirea recrutării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei și efectuarea de studii privind condițiile lor de muncă, în conformitate cu Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019.
21. Să promoveze inițiative și mecanisme care sprijină tinerii și persoanele nou intrate pe piața forței de muncă a jurnaliștilor și a profesioniștilor din domeniul mass-mediei, precum și jurnaliștii și profesioniștii din mass-media independenți și cei care lucrează în mass-media locală și regională, consolidându-le astfel libertatea de informare.

¹⁵ Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE (JO L 130, 17.5.2019, p. 92–125).

22. Să sprijine inițiativele și mecanismele care promovează schimbul de bune practici profesionale și consolidarea acestora, în special prin sensibilizarea în rândul studenților la jurnalism și mass-media cu privire la riscurile cu care se pot confrunta în carierele lor viitoare și la cele mai bune modalități de a le aborda, precum și să promoveze o mai mare participare la experiențe europene semnificative în timpul studiilor, astfel încât aceștia să poată descoperi medii diverse și diverse practici de cercetare și publicare.
23. Să încurajeze sectorul să elaboreze inițiative și indicatori pentru credibilitatea știrilor și a canalelor mediatice, cum ar fi angajarea jurnaliștilor, a verificatorilor veridicității informațiilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei, cu scopul de a stimula platformele și agențiile de publicitate să dea dovadă de responsabilitate în ceea ce privește participarea la disponibilitatea unor informații fiabile și a unor perspective diverse.
24. Să se angajeze să protejeze jurnaliștii și alți profesioniști din domeniul mass-mediei din întreaga lume în forurile multilaterale relevante, în relațiile bilaterale, la nivel național și în inițiativele internaționale de protejare a jurnaliștilor și a libertății de informare, acordând o atenție deosebită protecției și siguranței jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei care lucrează în zonele de conflict sau provin din astfel de zone.
25. Să sprijine jurnaliștii și alți profesioniști din domeniul mass-mediei care depun eforturi pentru a aborda conflictele armate într-un mod independent și imparțial, în special agresiunea militară rusă în curs împotriva Ucrainei, și să încurajeze inițiativele care promovează activitatea acestora și diseminarea acestora, de exemplu secțiuni dedicate în serviciile mass-media, în special în limba ucraineană.

26. Să sprijine jurnaliștii și profesioniștii din domeniul mass-mediei independenți și exilați, în special din țări precum Ucraina, Belarus și Federația Rusă, având în vedere situațiile lor individuale și cauzele exilului. Acest sprijin ar putea fi, după caz, asistență profesională, financiară, socială, administrativă sau juridică, inclusiv din partea sectorului privat, și ar avea ca scop crearea unor condiții de muncă sigure și acordarea de asistență pentru reluarea activității lor profesionale, de exemplu prin intermediul rezidențelor sau al inițiativelor care facilitează identificarea oportunităților de angajare.
27. Să facă schimb de experiență cu statele membre cu privire la modul optim de primire a jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei din regiunile afectate de conflicte.
28. Să facă schimb de bune practici și să evalueze punerea în aplicare a acestor concluzii până în 2025.

Tratatele UE

- Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 2: „Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.”
- Carta drepturilor fundamentale, în special articolul 11: „Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.”

Documentele Consiliului

- Concluziile Consiliului privind garantarea unui sistem mediatic liber și pluralist (2020/C 422/08)
- Concluziile Consiliului din 4 aprilie 2022 privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative
- Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019 privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă (2019/C 387/01)

Documentele Comisiei

- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de acțiune pentru democrația europeană, COM(2020) 790 final

- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Mass-media europeană în deceniul digital: plan de acțiune pentru sprijinirea redresării și transformării”, COM(2020) 784 final
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Raportul din 2021 privind statul de drept, COM/2021/700 final
- Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană

Documentele Consiliului Europei

- Recomandarea CM/Rec(2016)4 referitoare la protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei
- Rezoluția privind siguranța jurnaliștilor (2021)
- Recomandarea CM/Rec(2022)4 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre referitoare la promovarea unui mediu favorabil jurnalismului de calitate în era digitală

Documentele Organizației Națiunilor Unite

- Rezoluția 2222 (2015) a Consiliului de Securitate privind protecția jurnaliștilor și chestiunea impunității
- Rezoluția Adunării Generale a ONU A/C.3/76/L.9/Rev1 „Siguranța jurnaliștilor și chestiunea impunității”
- Raportul din 2021 intitulat „Violența împotriva jurnalistelor și a politicienelor: o criză care se agravează”